

Lehdistötiedote

Luxemburg, 29. kesäkuuta 2021

Hätälasku onnistui vain osittain: EU:n lentomatkustajien oikeudet ovat unohtuneet pandemian aikana

Lentomatkustajien oikeuksia ei ole suojattu EU:ssa covid-19-pandemian aikana, todetaan Euroopan tilintarkastustuomioistuimen julkaisemassa kertomuksessa. Lentoyhtiöiden on lain mukaan maksettava matkustajille näiden lippurahat takaisin silloin kun yhtiöt peruuttavat lentoja. Monet lentoyhtiöt kuitenkin pakottivat asiakkaansa hyväksymään rahojen sijaan matkakuponkeja, mikä on lainvastaista. EU:n tarkastajat huomauttavat myös, että lentoyhtiöt ja pakettimatkojen järjestäjät saivat miljardeja euroja valtiontukea, jota myönnettiin ilman, että korvausten maksamista matkustajille olisi pantu tuen ehdoksi.

Covid-19-pandemia on koetellut ankarasti EU:n lentoliikennettä. Matkustusrajoitukset, joita jäsenvaltiot asettivat usein ilman keskinäistä koordinoitua, johtivat siihen, että Euroopan lentoasemaverkossa suljettiin 7 000 lentoreittiä. Lentojen peruutukset vaikuttivat kymmeniin miljooniin matkustajiin EU:ssa maaliskuun 2020 ja maaliskuun 2021 välisenä aikana. EU:n lainsäädännössä annetaan tällaisissa tapauksissa lentomatkustajille oikeus saada korvaus peruutetuista lentolipuista. Vaihtoehtoisesti peruutetut matkat on reititettävä uudelleen. Lentojen odottamaton keskeytyminen aiheutti samalla äkillisiä ja vakavia maksuvalmiusongelmia lentoyhtiöille ja pakettimatkojen järjestäjille. Monet jäsenvaltiot ryhtyivät nopeasti toimiin ja myönsivät lentoyhtiöille ja pakettimatkojen järjestäjille ennennäkemättömän määrän valtiontukea, jotta tuensaajat kykenisivät jatkamaan toimintaansa ja pelastuisivat edessä hämmöttävältä konkurssilta.

"Pandemiasta on ollut monia haitallisia seuraamuksia, ja myös EU:n lentomatkustajien oikeudet ovat kärsineet kolauksen", toteaa kertomuksesta vastaava Euroopan tilintarkastustuomioistuimen jäsen Annemie Turtelboom. "Samalla kun lentoyhtiöitä ja pakettimatkojen järjestäjiä on pyritty kaikin tavoin tukemaan, aivan liian vähän on tehty miljoonien ihmisten oikeuksien turvaamiseksi EU:ssa."

Kriisin ensimmäisten kuukausien aikana monet matkustajat menettivät rahoja, joihin heillä oli oikeus, totesivat tarkastajat. Näin tapahtui jopa jäsenvaltioiden suostumuksella: 15 jäsenvaltiota, muun muassa Ranska, Alankomaat ja Belgia, toteutti poikkeuksellisia toimenpiteitä, joilla lentoyhtiöt ja pakettimatkojen järjestäjät vapautettiin tavanomaisesta velvoitteestaan maksaa korvauksia matkustajille. EU:n lainsäädännön vastaisesti monet matkustajat joutuivat hyväksymään matkakuponkeja. Matkakuponkeja ei kuitenkaan ollut aina

Lehdistötiedotteessa esitetään Euroopan tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksen keskeiset tiedot. Kertomus löytyy kokonaisuudessaan sivustolta eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

suojattu lentoyhtiön maksukyvyttömyydeltä, ja niiden antaminen viivästytti mahdollisia korvauksia. Lentoyhtiöt alkoivat maksaa korvauksia matkustajille vuoden 2020 puolivälistä alkaen. Useimmissa tapauksissa korvausten maksaminen kuitenkin kesti paljon pidempään kuin lainsäädännössä edellytetyt seitsemän päivää (pelkän lentolipun ostaneiden matkustajien osalta) tai 14 päivää (sellaisten matkustajien osalta, joilla oli lennon ja majoituksen sisältävä paketti). Jos matkustaja ei ollut hankkinut lippujaan suoraan lentoyhtiöltä, kamppailu korvausten saamiseksi oli vieläkin kovempaa. Usein matkustajia palloiteltiin välittäjien (kuten matkatoimistojen) ja lentoyhtiöiden välillä, ja parhaassakin tapauksessa matkustajat saivat vain osittaisen korvauksen tai korvaus maksettiin erittäin myöhässä. Pahimmassa tapauksessa korvausta ei maksettu lainkaan.

Samaan aikaan Euroopan komissio hyväksyi julkisia tukia lentoyhtiöille ja pakettimatkojen järjestäjille, joihin covid-19-kriisi oli kaikkialla EU:ssa vaikuttanut ankarasti. Komissio myös teki työnsä ennätysajassa: 54 valtioneuvoston päätöstä tehtiin keskimäärin 13 päivän kuluessa valtioneuvoston ilmoituksesta ja 23 niistä jopa viikon sisällä. Kaiken kaikkiaan jäsenvaltiot antoivat maaliskuun 2020 ja huhtikuun 2021 välisenä aikana yhtiöiden käyttöön lähes 35 miljardia euroa julkisia varoja. Air France ja KLM saivat yhdessä yli 11 miljardia euroa, Lufthansa yli kuusi miljardia euroa ja TUI, TAP ja SAS kukin yli miljardi euroa – ja luettelo jatkuu. Jäsenvaltiot eivät kuitenkaan nimenomaisesti asettaneet lentoyhtiöille myönnettävän tuen ehdoksi sitä, että matkustajille maksetaan korvauksia, vaikka komissio oli toimivaltuuksiensa puitteissa tehnyt selväksi, että jäsenvaltiot voisivat tehdä tällaisen kytkennän (enempään komission toimivaltuudet eivät matkustajien oikeuksien alalla riittäneet). Loppujen lopuksi jäsenvaltiot antoivat lentoyhtiöiden itse päättää, miten lentomatkustajille maksettiin korvauksia, ja yhtiöt käyttivätkin valtioneuvoston tuen siihen, mitä ne itse pitivät tärkeimpänä. Tämän seurauksena lentomatkustajia kohdeltiin eri puolilla EU:ta hyvin eri tavoin, toteavat tarkastajat.

Päätelmiensä perusteella EU:n tarkastajat antavat Euroopan komissiolle yksityiskohtaisia suosituksia, joiden tarkoituksena on suojata lentomatkustajien oikeuksia paremmin.

Taustaa

EU:n toimintapolitiikka, jolla suojataan matkustajien oikeuksia, vaikuttaa suoraan kansalaisiin, ja sillä on niin ollen hyvin suuri näkyvyys kaikissa jäsenvaltioissa. Matkustajien oikeudet määritellään EU:n tasolla, niitä soveltavat liikenteenharjoittajat, ja niiden noudattamista valvovat kansalliset elimet. Asetuksessa (EY) N:o 261/2004 vahvistetaan EU:n säännöt, jotka koskevat matkustajille myönnettäviä korvauksia ja heille annettavaa apua silloin kun heiltä evätään pääsy lennolle tai lento peruutetaan tai se viivästyy pitkään. EU:n direktiivissä puolestaan annetaan samanlainen suoja henkilöille, jotka varaavat matkapaketin (esimerkiksi kun lento ja hotelli varataan yhdessä).

Tilintarkastustuomioistuin julkaisi jo vuonna 2018 [matkustajien oikeuksia koskevan erityiskertomuksen](#), joka kattoi kaikki liikennemuodot. Kertomuksessa tähdennettiin, että matkustajien oikeuksia koskevassa EU:n järjestelmässä oli puutteita. Näin oli siis jo ennen covid-19-pandemian puhkeamista.

Erityiskertomus 15/2021 *Lentomatkustajien oikeudet covid-19-pandemian aikana: komission pyrkimyksistä huolimatta keskeiset oikeudet ovat vailla suoja* löytyy Euroopan tilintarkastustuomioistuimen verkkosivustolta (eca.europa.eu) 23 EU-kielillä.

Euroopan tilintarkastustuomioistuin esittää erityiskertomuksensa Euroopan parlamentille ja EU:n neuvostolle sekä muille kiinnostuneille tahoille, kuten kansallisille parlamenteille,

elinkeinoelämän sidosryhmille ja kansalaisyhteiskunnan edustajille. Valtaosa tilintarkastustuomioistuimen kertomuksissa esitetyistä suosituksista pannaan täytäntöön.

Lehdistö – yhteydenotot

Euroopan tilintarkastustuomioistuimen lehdistöpalvelu: press@eca.europa.eu

- Vincent Bourgeois: vincent.bourgeois@eca.europa.eu – matkapuhelin: (+352) 691 551 502
- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu – matkapuhelin: (+352) 691 553 547